

YENİ ASANSÖR DİREKTİFİ

Abdullah AYDEMİR
PS Ürün ve Sistem Güvenliği Teknik Hizmetleri
1688 Sokak No 35 Karşıyaka 35600 İzmir
Tel:+90-232-3646243, Faks: :+90-232-3648894
info@ps-cert.com

ÖZET

AB (Avrupa Birliği) Resmi Gazetesinde 09.06.2009 tarihinde yayınlanan “*Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin Makinelere İlişkin ve 95/16/EC Direktifini Değiştiren 17 Mayıs 2006 Tarihli 2006/42/EC Direktifi*” ile 95/16/EC Asansör Direktifi değiştirilmiştir. Yakında zorunlu uygulanacak olan bu değişikliklerin üreticiler tarafından bilinmesi ve gerekli çalışmaların başlatılması gerekir.

Tarım toplumu, sanayi toplumu derken artık bilgi çağında, bilgi toplumu olduğumuz kabul ediliyor. Her an o kadar çok bilgi bombardımanına tutuluyoruz ki çoğunlukla doğru olan, işe yarayan bilgiyi diğerlerinden ayırmak imkansız oluyor. Bilginin bu yoğunlukta paylaşıldığı ortamlar da teknoloji de hızla geliyor. Teknolojinin, teknoloji ürettiği, baş döndürücü bir hızla geliştiği bu dönemde teknolojiyi takip etmek de güçleşiyor. Kabul edilmesi gereken bu çağın güç simgesinin bilgi olduğu, bilen ve bu bilgiyi kullanabilenin güçlü olacaktır. Burada bizlere düşen çağı iyi okumak, gereklerini doğru tespit edip uygulayabilmektir. Bu hızlı gelişim sonucu istesek de istemesek de küreselleşmenin etkisi altındayız. Artık sınırlar ortadan kalkıyor, dünyanın diğer ucunda yaşanan gelişmeler sanki yanı başımızda meydana gelmiş gibi bizi etkiliyor.

Küreselleşmenin getirdiği rekabet şartları iç Pazar, dış pazar kavramlarını birbirine karıştırarak ortak pazar adı altında karşımıza çıkıyor. Durum böyle olunca, pazarda malların serbest dolaşımı önündeki engelleri kaldırmak için yeni düzenlemeler yapılıyor. Sınırların ortadan kalktığı ya da kalkacağı göz önüne alındığında gümrük vergisi, kota kısıtlamaları gibi düzenlemelerin pek işe yaramayacağı ortada. Malların serbest dolaşımını kısıtlayan diğer bir olgu da sahip olmaları gereken teknik özellikler olduğu için teknik düzenlemelerin uyumlaştırılması, ortak teknik düzenlemelerin kullanılması gereği ortaya çıkıyor. 80’li yılların başında başlayan bu uyumlaştırma ya da ortaklaştırma çalışmaları 90’lı yılların başında kabul edilen yeni bir yaklaşım uygulamasını gündeme getirdi. Dün, teknik şartnameler veya standartlarla malların sahip olması gereken teknik özelliklerin belirlenmesi yoluna gidilirken, bugün malların sahip olması gereken temel kuralların belirlenmesi yöntemi benimsendi. Artık malların ölçüsü, rengi, kokusu gibi fiziksel özelliklerinin belirlenmesi, sınırlamalar getirilmesi yerine yaralamaması, zehirlenmesi gibi kısaca zarar vermemesi gerektiği ile ilgili temel kurallar benimseniyor. Kabul edilen temel prensip, bir ülkede yasal olarak üretilen ve piyasaya sürülen malların serbest dolaşıma sahip olduğu, ihrac veya ithal edildiğinde başka sınırlamalara maruz bırakılmadan rahatlıkla pazara sunulabilecek olmasıdır.

Bu bağlamda ülkemizde 1996 yılında yürürlüğe giren AB ile Türkiye arasındaki Gümrük Birliği Kararı ve AB üyeliğine hazırlık sırasında gerçekleştirilmeye çalışılan, AB Teknik mevzuatının ülke mevzuatına uyumlu hale getirme çalışmalarıdır.

Teknik mevzuatımızın uyumlaştırma çalışmaları sonucunda hazırlanıp 95/16/EC Asansör Direktifinin Türkçeleştirilmiş hali Asansör Yönetmeliği olarak 15.02.2003 tarihinde T.C. Resmi Gazete'sinde yayınlanarak geçiş süresinin sonucunda 15.08.2004 tarihinde zorunlu yürürlüğe girmiştir. Daha sonra iki defa tadilat geçiren yönetmelikte tespit edilen eksik ve hatalar düzeltilmeye çalışılmıştır. Türkiye'de yapılan bu çalışmalar sırasında AB yetkili makamları da boş durmayıp. 95/16/EC direktifinde eksik görülen konuları tamamlamak üzere yeni bir direktif yayınlamıştır.

AB Resmi Gazetesinde 09.06.2009 tarihinde yayınlanan bu direktifin adı "*Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin Makinelere İlişkin ve 95/16/EC Direktifini Değiştiren 17 Mayıs 2006 Tarihli 2006/42/EC Direktifi*"dir. Genel olarak Yeni Makina Direktifi olarak adlandırılıyor olmasına rağmen, adından da anlaşılacağı gibi bu direktif 95/16/EC Asansör direktifini değiştirmektedir. 2006/42/EC direktifinin, yeni makina tanımı, kapsamın yeniden tanımlanması, yeniden tanımlanmış olan temel sağlık ve güvenlik gerekleri ile yeni uygunluk değerlendirme yöntemleri gibi önemli değişikliklerin yanında Asansör direktifindeki değişiklikleri içermesi nedeniyle bu bildiri "*Yeni Asansör Direktifi*" olarak adlandırılmıştır. Zaten 2006/42/EC direktifinin gerekçeler (giriş) bölümündeki 27 paragraf da 95/16/EC direktifinde uygun düzenlemeler yapılması zorunluluğu ayrıca belirtilmiştir.

Aslında Asansör Direktifinde değişiklik yapılmamış olsa bile, Makina Direktifinde yapılan her değişiklik asansör üreticilerini çok yakından ilgilendirmektedir. Özel bir makina olan asansörlerin uygunluk değerlendirmesinde öncelikle makina direktifi temel gereklerinin yerine getiriliyor olması gerekir (Bakınız 95/16/EC Asansör Direktifi Ek-1, paragraf 1.1). 2006/42/EC direktifinin makinalarla ilgili olan bölümleri ayrı bir bildiri konusu olması gerektirdiği için bu bildiri kapsamında değerlendirilmemiştir. Yine de Asansör üreticilerine yeni direktifin tümünü inceleyerek direktif temel gereklerini yerine getirmek zorunda olduklarını hatırlatmakta fayda görülmektedir. 2006/42/EC direktifinin 905/16/EC Asansör Direktifini değiştiren 24 maddesi aşağıdaki gibidir.

Madde 24

95/16/EC Direktifinin Değişiklikleri

95/16/EC Direktifi bu vesileyle aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Madde 1 paragraf 2 ve 3 aşağıdakilerle değiştirilecektir:

2. "Bu Direktif amacıyla, "asansör" belli seviyelere hizmet veren, kılavuzlar üzerinde hareket eden, esnek olmayan ve yatayla 15 dereceden fazla bir açıya sahip, aşağıdakileri taşıma amaçlı bir kaldırma cihazı anlamına gelecektir:

- kişiler,
- kişiler ve eşyalar
- eşyalar, eğer araba erişilebilir konumda ise yani bir kişi ona güçlük yaşamadan girebiliyorsa ve taşıyıcı içerisinde yerleşik yada taşıyıcı içerisindeki bir kişinin erişim mesafesinde olan kumandalar takılı ise.

Esnek olmayan kılavuzlar boyunca hareket etmese de sabit bir güzergah içerisinde hareket eden kaldırma cihazları bu Direktifin kapsama alanına giriyor olarak kabul edilecektir.

Bir “taşıyıcı” asansörün, içerisinde kaldırmak veya indirmek amacıyla şahısların ve/veya eşyaların desteklendiği bir parçası anlamına gelir.

3. Bu direktif aşağıdakilere uygulanmayacaktır:

- hızı 0,15 m/san den daha yüksek olmayan asansörler,
- inşaat şantiyelerindeki ceraskallar (hoist),
- kablolu demiryolu, rampa demiryolu dahil (funicular railways),
- askeri veya polisiye amaçlarla özel olarak tasarlanan ve inşa edilen asansörler,
- maden çukuru asansörü (mine winding gear),
- sanatsal gösterimler sırasında sanatçıları kaldırma amaçlı kaldırma araçları,
- nakliye araçları içerisine takılan kaldırma cihazları,
- makinelere bağlanan ve münhasıran, makineler üzerinde bakım ve onarım noktaları dahil, çalışma istasyonlarına erişim amacıyla tasarlanan kaldırma araçları,
- kremayer ve pinyon düzenekleri,
- yürüyen merdiven ve mekanik yürüyüş bantları.”;

2. Ek 1 ‘in 1.2 alt bendi aşağıdaki paragraf ile değiştirilecektir:

1.2 ‘Taşıyıcı

Asansörün her bir taşıyıcısı bir kabin olmalıdır. Bu kabin kurucusunun belirlediği taşınacak azami insan sayısına ve anma yüküne uygun olan bir kuvvet ve boşluk sunacak şekilde tasarlanmış ve imal edilmiş olmalıdır.

Asansörün insan taşıma amaçlı olması durumunda ve ölçülerinin izin verdiğiince, bu araba engelli insanların girişini ve kullanımını zorlaştırmayacak ve bu kişilerin kullanımını kolaylaştırmak amacıyla herhangi uygun ayarlamalar yapılmasına imkan verecek şekilde tasarlanmış ve imal edilmiş olmalıdır.’

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

2006/42/EC direktifi, 98/37/EC Makina direktifini olduğu gibi, 95/16EC Asansör direktifinin bazı maddelerini değiştirmiştir. Yeni direktife göre:

- 2006/42/EC direktifi yayın tarihinden 20 gün sonra (29.06.2007) yürürlüğe girmiştir (Madde 28).
- 98/37/EC Makina Direktifi yürürlükten kalkmıştır (Madde 25).

Bu maddelere bakıldığında 98/37/EC direktifi yerine, yeni makina direktifi 2006/42’nin kullanılıyor olması gerekir.

2006/42/EC direktifinde geçiş süresinden bahsedilmemekle birlikte 26. maddesine göre: Direktifle ilgili uyumlaştırma çalışmalarını yapacak olan ülkeler en geç 29.06.2008 tarihine kadar bu direktife uygun olarak gerekli hükümlerini benimseyecek ve yayımlayacaklar ve AB Komisyonunu derhal bundan haberdar edeceklerdir. Yapılan bu hükümleri 29 Aralık 2009 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde uygulayacaklardır. Bu durumda 2006/42/EC direktifi bugün uygulanabilecek olmakla birlikte, 29 Aralık 2009 tarihinde zorunlu olarak yürürlüğe girmiş olacaktır.

SONUÇ

Makina ve asansör üreticilerini yakından ilgilendiren bu değişiklikler çok yakında ülkemizde de uygulanmaya başlayacaktır. Bu nedenle üreticilerinin zorunlu uygulama tarihini beklemeden, gerekli ön çalışmaları yapmalarında fayda vardır.

Directive 2006/42/EC of the European Parliament and of the Council of 17 May 2006 on machinery, and amending Directive 95/16/EC (recast)

...

Article 24

Amendment of Directive 95/16/EC

Directive 95/16/EC is hereby amended as follows:

1. in Article 1, paragraphs 2 and 3 shall be replaced by the following:

2. "For the purposes of this Directive, "lift" shall mean a lifting appliance serving specific levels, having a carrier moving along guides which are rigid and inclined at an angle of more than 15 degrees to the horizontal, intended for the transport of:

- persons,
- persons and goods,
- goods alone if the carrier is accessible, that is to say a person may enter it without difficulty, and fitted with controls situated inside the carrier or within reach of a person inside the carrier.

Lifting appliances moving along a fixed course even where they do not move along guides which are rigid shall be considered as lifts falling within the scope of this Directive.

A "carrier" means a part of the lift by which persons and/or goods are supported in order to be lifted or lowered.

3. This Directive shall not apply to:

- lifting appliances whose speed is not greater than 0,15 m/s,
- construction site hoists,
- cableways, including funicular railways,
- lifts specially designed and constructed for military or police purposes,
- lifting appliances from which work can be carried out,
- mine winding gear,
- lifting appliances intended for lifting performers during artistic performances,
- lifting appliances fitted in means of transport,
- lifting appliances connected to machinery and intended exclusively for access to workstations including maintenance and inspection points on the machinery,
- rack and pinion trains,
- escalators and mechanical walkways.";

2. in Annex I, point 1.2 shall be replaced by the following:

1.2. "Carrier

The carrier of each lift must be a car. This car must be designed and constructed to offer the space and strength corresponding to the maximum number of persons and the rated load of the lift set by the installer.

Where the lift is intended for the transport of persons, and where its dimensions permit, the car must be designed and constructed in such a way that its structural features do not obstruct or impede access and use by disabled persons and so as to allow any appropriate adjustments intended to facilitate its use by them."

Richtlinie 2006/42/EG des Europäischen Parlaments und des Rates vom 17. Mai 2006 über Maschinen und zur Änderung der Richtlinie 95/16/EG (Neufassung)

...

Artikel 24

Änderung der Richtlinie 95/16/EG

Die Richtlinie 95/16/EG wird wie folgt geändert:

1. In Artikel 1 erhalten die Absätze 2 und 3 folgende Fassung:

"(2) Im Sinne dieser Richtlinie gilt als "Aufzug" ein Hebezeug, das zwischen festgelegten Ebenen mittels eines Lastträgers verkehrt, der sich an starren, gegenüber der Horizontalen um mehr als 15° geneigten Führungen entlang fortbewegt und bestimmt ist

- zur Personenbeförderung,
 - zur Personen- und Güterbeförderung,
 - nur zur Güterbeförderung, sofern der Lastträger betretbar ist, d. h. wenn eine Person ohne Schwierigkeit in den Lastträger einsteigen kann, und über Steuereinrichtungen verfügt, die im Innern des Lastträgers oder in Reichweite einer dort befindlichen Person angeordnet sind.
- Hebeeinrichtungen, die sich nicht an starren Führungen entlang, aber in einer räumlich vollständig festgelegten Bahn bewegen, gelten ebenfalls als Aufzüge im Sinne dieser Richtlinie.

Als "Lastträger" wird der Teil des Aufzugs bezeichnet, in dem Personen und/oder Güter zur Aufwärts- oder Abwärtsbeförderung untergebracht sind.

(3) Diese Richtlinie gilt nicht für

- Hebezeuge mit einer Fahrgeschwindigkeit von bis zu 0,15 m/s,
- Baustellenaufzüge,
- seilgeführte Einrichtungen einschließlich Seilbahnen,
- speziell für militärische Zwecke oder zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung konzipierte und gebaute Aufzüge,
- Hebezeuge, von denen aus Arbeiten durchgeführt werden können,
- Schachtförderanlagen,
- Hebezeuge zur Beförderung von Darstellern während künstlerischer Vorführungen,
- in Beförderungsmitteln eingebaute Hebezeuge,
- mit einer Maschine verbundene Hebezeuge, die ausschließlich für den Zugang zu Arbeitsplätzen — einschließlich Wartungs- und Inspektionspunkte an Maschinen — bestimmt sind,
- Zahnradbahnen,
- Fahrtreppen und Fahrsteige."

2. Anhang I Nummer 1.2 erhält folgende Fassung:

"1.2. Lastträger

Der Lastträger eines Aufzugs ist als Fahrkorb auszubilden. Der Fahrkorb muss so ausgelegt und gebaut sein, dass er die erforderliche Nutzfläche und Festigkeit entsprechend der vom Montagebetrieb festgelegten höchstzulässigen Personenzahl und Tragfähigkeit des Aufzugs aufweist.

Ist der Aufzug für die Beförderung von Personen bestimmt und lassen seine Abmessungen es zu, muss der Fahrkorb so ausgelegt und gebaut sein, dass für Behinderte der Zugang und die Benutzung aufgrund der Bauart nicht erschwert oder unmöglich gemacht werden und dass geeignete Anpassungen vorgenommen werden können, um für Behinderte die Benutzung zu erleichtern."

KAYNAKLAR

1. Richtlinie 2006/42/EG Des Europäischen Parlaments Und Des Rates Vom 17. Mai 2006 Über Maschinen und zur Änderung der Richtlinie 95/16/EG (Neufassung), Amtsblatt Nr. L 157 vom 09/06/2006 S. 0024 – 0086
2. Berichtigung der Richtlinie 2006/42/EG des Europäischen Parlaments und des Rates vom 17. Mai 2006 über Maschinen und zur Änderung der Richtlinie 95/16/EG, Amtsblatt Nr. L 076 vom 16/03/2007 S. 0035